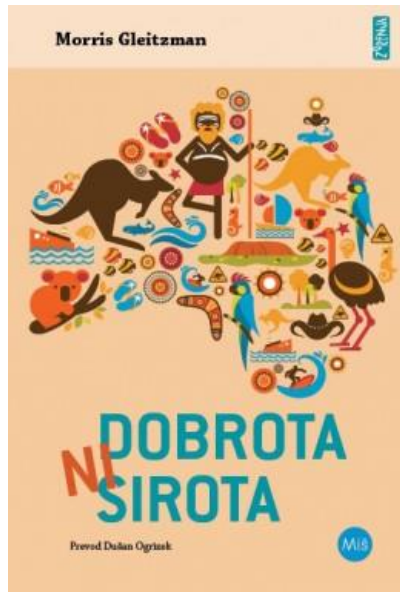

Gleitzman, Morris: **Dobrota ni sirota.**

Prev. Dušan Ogrizek. Dob pri Domžalah: Miš, 2020, 214 str.

| M – 3. stopnja

| Politiki | Očetje in sinovi | Dobrodelnost | Avstralija | Canberra | Družbene razmere | družbena neenakost | kazenske preiskave | politična odgovornost | pomoč | prijateljstvo | skavti

Odličen večplasten mladinski roman, najbrž prvi v slovenski prevedeni mladinski literaturi, ki v ospredje postavlja politiko. Zdi se mi mojstrska žanrska mešanica: humorno obarvana družbenokritična družčinska zgodba s primesmi pustolovke in kriminalke. 😊 Gre za prvoosebno pripoved 11-letnega fanta Luda, ki se z očkom, ta je postal poslanec v parlamentu, preseli v Canberro (mama je lani umrla). Presenečen in zgrožen spoznava svet politikov, bogatašev in odraslih nasploh, tudi svojega očka. Ni namreč vse tako, kot so ga vzgajali in je prisegel pri skavtih! Tako je torej v Avstraliji ... in nič drugače v državah, kjer ni kengurujev, brezdomci so žal po vsem svetu ...

Roman je primeren predvsem za bralce 3. triletja, morda že tudi za zahtevnejše bralce v višjih razredih 2. triletja, obenem pa je še kako sporočilen tudi odraslim.

Predstavitev knjige in prvih 11 strani iz nje najdete na strani:

<https://www.miszalozba.com/knjige/dobrota-ni-sirota/>

Tam boste našli tudi odlično recenzijo dr. Marjane Kobe.

Če boste knjigo brali več mesecev po izidu, boste na spletu našli več različnih predstavitev, med njimi boste lahko izbrali tiste, ki vam ustrezajo.

Za prevedene knjige na spletu lahko najdete tudi »mednarodne« predstavitev, v našem primeru npr.: obsežno gradivo avstralskega Penguin *Teachers' Resources*, za pogovore o knjigi:

https://www.penguin.com.au/content/resources/TR_HelpAroundtheHouse.pdf.

Roman berem v času samoizolacije zaradi koronavirusa in že na začetku besedila naletim na stavek, ki ga potihoma izrekam ob sedanjih ukrepih vlade: »Nisem bil prepričan, ali je to povsem zakonito. Čeprav je danes, zaradi naše varnosti in zaščite, pooblaščenim osebam dovoljeno, da so kar precej nasilne.« (str. 10) Literatura mi nikakor ne dovoli eskapizma. ☺

Spodbude za branje:

- Žanrsko mešano besedilo oz. večplastnost romana skušam predstaviti tako, da pridobim čim več bralcev: nekateri se navdušujejo nad družinskimi zgodbami, nekatere zanimajo kriminalni elementi, druge humor in družbena kritika.
- Morda pa začnem takole: ali mladi bralci poznajo slovenski pregovor »dobrota je sirota«; kako bi ga razložili? Naslov romana je na naslovnici napisan dvoumno: DOBROTA NI SIROTA. Ugotovimo, kaj sporoča zgodba ... in na kakšen način.
- Ko smo knjigo prebrali, najprej prisluhnem spontanim odzivom bralcev: kaj bodo povedali o zgodbi? Kaj se jim bo zdelo najbolj zanimivo? Se lahko enoznačno in enotno odločijo, ali je dobrota sirota ali ni? Ali naj storimo kaj dobrega le tedaj, kadar lahko pričakujemo hvaležnost – ali celo protiuslugo? Ali pa naj »delati dobro« postane naše vodilo (notranji imperativ) – tako kot velevalo skavtski in taborniški »zakoni«? Kako lahko to povežemo s prostovoljstvom?
- Na vsak način pričakujem, da bomo predstavili enajstletnega fanta Luna, njegova prijatelja Henryja in Lauro. Tudi Lunovega očka, njegovega svetovalca Mikea in gospodinjo gospo Bayliss. Za kaj pa predvsem gre v zgodbi? (Ludo naleti na brezdomce, na poboj kengurujev in na ranjenega moškega; skozi vse to pa spoznava, da politiki »ne pomagajo vedno ljudem, niti ne govorijo vedno resnice«, kar – ojoj! – velja tudi za njegovega očka, ki je bil izvoljen za poslanca v avstralskem parlamentu.)
- Spoznavanje delovanja politike je del »odraščanja« vsakega človeka: pogovarjajmo se o tem, kako se v družbi križajo različni interesi in kako zmagajo zdaj eni zdaj drugi in kako redko pravzaprav se usklajujejo v resnično dobro vseh ljudi. Eno najtežjih spoznanj pri odraščanju je tudi soočenje s tem, da so tudi starši samo ljudje. (Z drugimi besedami, gre za »zorenje«. Knjiga je izšla v zbirki Z(o)renja založbe Miš!)
- Kakšna družina so bili očka, mamica in Ludo? Kako so vzgajali Luda? Kaj sta očka in Ludo prisegla mami ob njeni smrti?
- Ludo je tudi skavt. Kakšna so pravila skavtov? V romanu zveemo precej o njih, morda pogledamo še na to stran: <https://celje2.skavt.net/ucilnica1763>. Pri nas poznamo tabornike in skavte. Kaj jim je skupnega in po čem se razlikujejo?
- Kako se zgodba konča? Kakšna je očkova uradna prisega v parlamentu? Kaj menimo, kaj nam na koncu želi sporočiti avtor?
- In kako bomo sklenili: Dobrota ni ali je sirota?
- Izvirni naslov v angleščini se glasi *Help Around the House*. Kako se glasi v slovenščini v dobesednem prevodu? In kaj pomeni? Mladi bralci z odgovorom ne bodo imeli težav, njihov »dobesedni prevod« bo nujno vseboval »hišo«. Kaj menijo: je angleški naslov bolj ustrezen vsebini? Je prevod v slovenščino dober? Pa tudi tole: kakšno/katero »hišo« pa je imel pisatelj v mislih? Po avstralski skavtski prisegi najbrž (tudi) »našo skupno hišo« – naš planet: *Da bom delal v dobro svoje skupnosti in vsega sveta* (str. 213).

- Morda še malo razmišljamo o prevodih: ali se pri tujih knjigah (in filmih) večkrat srečamo z naslovi, ki niso točni prevodi? Kako si to razlagamo? Ali je pomembno, da je (prevodni) naslov ustreza vsebini romana/filma?
- Kakšna se zdi bralcem naslovnica knjige? Lahko takoj ugotovimo, da je knjiga avstralskega avtorja? Po katerih elementih?

Nadaljnje spodbude za branje:

- V slovenščino je prevedenih več knjig Morrisa Gleitzmana: **Kmalu, Morda, Nekoč, Potem, Tedaj, Zdaj**. Prev. Dušan Ogrizek. Dob pri Domžalah, Miš, 2011 – 2018., po 200 str. V bistvu gre za cikel zgodb o 2. svetovni vojni:
<https://www.miszalozba.com/avtorji/morris-gleitzman/>

mag. Tilka Jamnik